

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Remissvar personlig skyddsutrustning för personliga assistenter

Vårdföretagarna lämnar härmed ett remissvar över promemorian S2020/07882 Personlig skyddsutrustning för personliga assistenter.

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privata vård- och omsorgsgivare. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemsföretag som man tecknar kollektivavtal för, med över 100 000 årsanställda. Bland våra medlemsföretag finns ett stort antal företag med långårig erfarenhet av att bedriva verksamhet inom personlig assistans.

Vårdföretagarna välkomnar regeringens ambition att ersätta merkostnader med anledning av covid-19 för privata assistansanordnare, dock bedöms inte förslagen i föreliggande remiss uppnå den ambitionen.

Synpunkter

Statsbidrag enligt den nu remitterade förordningen ska lämnas för skäligen merkostnader som har uppkommit från och med den 1 februari till och med den 30 november 2020 för personlig skyddsutrustning för personliga assistenter som är i kontakt med personer med funktionsnedsättning som är beviljade statlig assistansersättning enligt 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken och som är eller misstänks vara smittade av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.

Vårdföretagarna menar att förslagen i remissen bygger på ett felaktigt antagande om hur behovet av skyddsutrustning vid utförande av personlig assistans ser ut under pandemin. Skyddsutrustning för integritetsnära arbete såsom hjälp vid matning, dusch eller toalettbesök under pandemin har inte – som promemorian har som grundantagande – använts enbart för att skydda personliga assistenter, utan också för att skydda assistansanvändarna. Detta är en grupp där många individer tillhör riskgrupp och där assistenterna har behövt använda skyddsutrustning för att säkerställa att risken för smitta minimeras för assistansanvändaren - alternativt en av dennes anhöriga. Förslaget till förordning bortser helt från de merkostnader assistansanordnare har eller har haft för att minimera risk. Därmed kommer anordnare som försökt skydda sina medarbetare och kunder att falla utanför kompensationen. Vårdföretagarna menar att den nu föreslagna förordningen därför måste förändras i denna del så att assistansanordnare ges möjlighet att få ersättning även för dessa merkostnader.

Vidare anser Vårdföretagarna att det är problematiskt att som i den föreslagna förordningen sätta ett tak för merkostnadsersättning för skyddsutrustning per individ. En sådan konstruktion kan innebära att en assistansanordnare som haft stora kostnader

för skyddsutrustning i vissa assistansuppdrag och väldigt låga kostnader i andra uppdrag bara kan söka ersättning för en liten andel av de merkostnader anordnaren faktiskt haft. Det skapar också ett oförutsebart system där anordnare med exempelvis en hög andel assistansanvändare i riskgrupp själva får bära stora kostnader medan assistansanordnare som haft lägre merkostnader, eller en annan fördelning av dessa, för skyddsutrustning får ersättning för en större andel av sina totalkostnader. Det bör även noteras att det i uppdrag med dubbelassistans krävs en större mängd skyddsutrustning per assistansanvändare samt att antalet timmar utförd assistans per vecka har stor betydelse för totalkostnaden för skyddsutrustning. Till detta ska läggas två ytterligare faktorer; behovet av skyddsutrustning har funnits under lång tid, och bedöms kvarstå för lång tid framåt samt att det under våren rådde stor global brist på skyddsutrustning, vilket påverkat priserna. Det innebär att taket på 5000 kronor per assistansberättigad i många fall passeras med råge.

Mot bakgrund av ovan ställer Vårdföretagarna sig frågande till varför regeringen valt denna begränsning för personliga assistansanordnare. Den avviker väsentligt från det löfte om full ersättning för merkostnader till följd av covid-19 - oaktat slutnota - [som regeringen utställt](#) till alla andra aktörer inom vården och omsorgen och som regleras i förordning SFS 2020:357.

En ytterligare begränsning i föreliggande förslag, jämfört med det löfte som ställts ut till alla andra aktörer inom vården och omsorgen i förordning SFS 2020: 357, är den om att endast personlig skyddsutrustning kan ersättas som en merkostnad. Assistansanordnare har precis som andra aktörer inom vården och omsorgen haft ökade kostnader för till exempel personal och för provtagning föranledda av covid-19 och bör kunna få skälig ersättning också för dessa kostnader. Vårdföretagarna menar att anordnare av personlig assistans ska ha samma möjligheter till merkostnadsersättning som andra aktörer inom vård och omsorg.

Vårdföretagarna vill peka på att det kan uppstå flera praktiska svårigheter när förslaget träder ikraft.

För det första, förordningen slår fast att skyddsutrustning ska ersättas vid "konstaterad eller misstänkt smitta". Det är otydligt vad detta innebär i praktiken då misstänkt smitta kan vara svårt att bevisa, inte minst med tanke på den låga tillgången på tester under våren. Här behövs förtydliganden, men också ett pragmatiskt förhållningssätt till hur verkligheten ser ut.

För det andra, Vårdföretagarna noterar att ansökningsförfarandet, som vi uppfattar förslaget, kommer att innebära ett betungande uppdrag för Försäkringskassan. Att Försäkringskassan föreslås hantera ansökningarna har vi inga invändningar emot. Tvärtom kan vi se en fördel med ett sådant upplägg då det redan idag finns en etablerad relation. Men genomförandet måste vara administrativt hållbart, vilket vi ifrågasätter om det är. Myndigheter kommer att behöva handlägga en ansökan per assistansanvändare, dvs 10 000 ansökningar om regeringens antaganden om hur många som kommer att ansöka står sig.

För det tredje, förslaget innebär att merkostnader ska styrkas per enskilt assistansuppdrag, vilket är en praktisk omöjlighet för många assistansanordnare. Anordnare köper i de flesta fall skyddsutrustning till hela sin verksamhet samtidigt och inte per enskild individ/ assistansberättigad. Att som nu i efterhand styrka inköpen per

enskild assistansberättigad är nära nog en omöjlighet. Ett mer rimligt förfarande för såväl Försäkringskassan som assistansanordnarna är att respektive assistansanordnare styrker sina merkostnader totalt sett, och inte per individ, och ersätts med utgångspunkt i sina kostnader för dessa.

Vårdföretagarna vill även anföra att fraktkostnader för skyddsutrustning bör kunna ersättas. Detta är särskilt relevant för just branschen personlig assistans eftersom många assistansanordnare har kunder i hela Sverige, och därför har behövt skicka skyddsutrustning till sina kunder.

Ovan från Vårdföretagarna föreslagna förändringar i förordningen torde kräva nya och uppdaterade kostnadsberäkningar.

Sammanfattning

Vårdföretagarna välkomnar regeringens ambition att ersätta merkostnader med anledning av covid-19 för personliga assistansanordnare. För att uppnå målet behöver förordningen förändras och förtydligas i ett antal delar.

Kostnader bör ersättas i enlighet med under våren utställda löften, för de merkostnader assistansanordnarna har haft med anledning av covid-19. Såväl assistansanvändare och deras anhöriga som anordnarna har under flera månader ställt frågan varför assistansen ska ges sämre förutsättningar än andra aktörer inom vård och omsorg. Förordningen bör justeras så att lika villkor råder och utställda löften infrias.

För Vårdföretagarna,

Antje Dederling
Förbundsdirektör

Ida Ingerö
Näringspolitisk expert